

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10-502, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 27.05.2026.

Nr. 16/6-3

Atzinums par 2026. gada 6. maijā LSM.lv publicēto informāciju par krimināllietas par trīs suņu nošaušanu Brunavas pagastā nodošanu tiesai

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds (turpmāk arī – ombuds) 2026. gada 7. maijā saņēma [...] (turpmāk – Iesniedzējs) iesniegumu “Sūdzība par LSM.lv ziņu portāls” (turpmāk – Iesniegums), kurā ombuda uzmanība tiek vērsta uz VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” (turpmāk - LSM) veidoto un publicēto saturu par apsūdzību celšanu lietā par trīs suņu nošaušanu Bauskas novada Brunavas pagastā 2025. gada 10. oktobrī, kā arī norādīts, ka LSM, veidojot saturu par šo tēmu, nav nodrošinājis apsūdzētās puses viedokļa atspoguļošanu, nav sniedzis visu nepieciešamo informāciju par notikušā apstākļiem un tādējādi nav ievērojis tam saistošos profesionālās ētikas pamatprincipus.

Iesniegumā nav norādītas konkrētas LSM satura vienības, tomēr, ņemot vērā Iesnieguma saturu, ombuds pieņem, ka Iesniedzējs savā sūdzībā ir domājis LTV Ziņu dienesta sagatavoto un 2026. gada 6. maijā programmā “LTV1” pārraidīto sižetu “Tiesai nodod Brunavas pagastā nošauto suņu krimināllietu” (turpmāk – Sižets) un publikāciju “Izmeklēšana: Lēmumu nogalināt “Modra olu” saimnieka suņus pieņēma pašvaldības policijas priekšnieks” (turpmāk – Raksts) ziņu portālā “LSM.lv”, kuras autori ir LSM.lv Ziņu redakcija un LTV Ziņu dienesta korespondente Linda Spundiņa.

Iesniedzējs uzskata, ka *"it kā ziņā"* tika pausts **tikai prokuratūras viedoklis**, neatspoguļojot pretējās puses - **apsūdzēto viedokļus** - tātad ierobežojot šo cilvēku tiesības uz objektīvu informācijas atspoguļošanu. [visi izcēlumi citētajā Iesnieguma tekstā šeit un turpmāk mani – E.A.]

Iesniedzējs argumentē: *atspoguļotais prokuratūras viedoklis tika pasniegts kā jau objektīvi*

noskaidrota patiesība, tādējādi pasludinot par vainīgiem četrus cilvēkus. Kā zināms, par personas vainu var lemt tikai tiesa. Taču LSM un Panorāmas žurnālisti tādējādi atbalstījuši tiesas vēl neapstiprinātu vienas puses viedokli par četru cilvēku vainu.

Iesniedzējs rezumē: *Tādējādi LSM un Panorāmas žurnālisti pasniedz **prokuratūras viedokli kā vienīgo objektīvo patiesību, nesagaidot tiesas lēmumu.***

Iesniedzēja vērtējumā *pirmkārt jau prokuratūra ir pārkāpusi nevainības prezumpcijas principu, sniedzot šādu sava viedokļa aprakstu kā ziņu, otrkārt, LSM un Panorāmas žurnālisti nav pildījuši savu žurnālista ētikas pienākumu atspoguļot abu pušu viedokli, tādējādi demonstrējuši savu neprofesionalitāti.*

Iepazīstoties ar Iesniegumā minēto, ombuds pieņēma lēmumu veidot atzinumu par Sižeta un Raksta atbilstību VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Redakcionālajās vadlīnijās noteiktajām prasībām. Par šo lēmumu Iesniedzējs tika informēts 2026. gada 7. maijā ar e-pasta vēstuli.

Lai sagatavotu atzinumu, ombuds laika periodā no 2026. gada 7. maija līdz 26. maijam:

1. Iepazinās ar Iesnieguma saturu.
2. Iepazinās ar Sižeta un Raksta saturu.

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/06.05.2026-izmeklesana-lemumu-nogalinat-modra-olu-saimnieka-sunus-pienema-pasvaldibas-policijas-prieksnieks.a645829/?utm_source=lsm&utm_medium=article-bottom&utm_campaign=article.

3. Iepazinās ar Latvijas Republikas prokuratūras (turpmāk – Prokuratūra) Administratīvā direktora dienesta Komunikācijas un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītājas Ievas Šominas 2026. gada 6. maijā Prokuratūras mājaslapā publiskoto paziņojumu “Krimināllieta par trīs suņu nošaušanu Brunavas pagastā nodota tiesai” (turpmāk – Prokuratūras paziņojums).

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.prokuratūra.lv/lv/aktualitates/2026/aktualitates/kriminallieta-par-tris-sunu-nosausanu-brunavas-pagasta-nodota-tiesai-3752>.

4. Iepazinās ar 2025. gada oktobrī ziņu portālā “LSM.lv” publicētajām satura vienībām saistībā ar notikumiem Bauskas novadā, par kuriem Prokuratūra atzinuma sagatavošanas brīdī ir cēlusi apsūdzību un nodevusi krimināllietu Zemgales rajona tiesai:

- 4.1. 2025. gada 11. oktobrī publicēto rakstu “Policija sāk kriminālprocesu saistībā ar “Modra olu” saimnieka trīs suņu nošaušanu”;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/11.10.2025-policija-sak-kriminalprocesu-saistiba-ar-modra-olu-saimnieka>

[tris-sunu-nosausanu.a617995/](https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/12.10.2025-bauskas-pasvaldiba-sanaksmē-skaidros-suņu-nošaušanas-apstākļus/).

4.2. 2025. gada 12. oktobrī publicēto rakstu “Bauskas pašvaldība sanāksmē skaidros suņu nošaušanas apstākļus”;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/12.10.2025-bauskas-pasvaldiba-sanaksme-skaidros-sunu-nosausanas-apstaklus.a618062/?utm_source=lsm&utm_medium=article-body&utm_campaign=admin.

4.3. 2025. gada 13. oktobrī publicēto rakstu “Saistībā ar trīs suņu nošaušanu Bauskas novadā sāk kriminālprocesu par cietsirdīgu izturēšanos pret dzīvniekiem”;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/13.10.2025-saistiba-ar-tris-sunu-nosausanu-bauskas-novada-sak-kriminalprocesu-par-cietsirdigu-izturesanos-pret-dzivniekiem.a618165/?utm_source=lsm&utm_medium=article-body&utm_campaign=admin-1.

4.4. 2025. gada 13. oktobrī publicēto rakstu “Bauskas novadā nošauto suņu lieta: Pašvaldības policija aizstāv fotoattēlu autentiskumu”;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/13.10.2025-bauskas-novada-nosauto-sunu-lieta-pasvaldibas-policija-aizstav-fotoattelu-autentiskumu.a618183/?utm_source=lsm&utm_medium=article-body&utm_campaign=admin.

4.5. 2025. gada 14. oktobrī publicēto rakstu “Policijas šefs: Bija iespējams cits risinājums noklīdušo suņu lietā Bauskas novadā”;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/14.10.2025-policijas-sefs-bija-iespejams-cits-risinajums-nokliduso-sunu-lieta-bauskas-novada.a618223/?utm_source=lsm&utm_medium=article-body&utm_campaign=admin-2.

4.6. 2025. gada 15. oktobrī publicēto rakstu “Suņu nošaušana Bauskas novadā: Uz laiku atstādina pašvaldības policijas priekšnieku”;

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/15.10.2025-sunu-nosausana-bauskas-novada-uz-laiku-atstadina-pasvaldibas-policijas-prieksnieku.a618525/>.

4.7. 2025. gada 16. oktobrī publicēto rakstu “FOTO: Piketā saistībā ar suņu nošaušanu Bauskas novadā gulst ziedi un svecītes”.

Skat. izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti:

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/16.10.2025-foto-piketa-saistiba-ar-sunu-nosausanu-bauskas-novada-gulst-ziedi-un-svecites.a618674/>.

5. 2026. gada 11. maijā nosūtīja jautājumus Latvijas Televīzijas Ziņu dienesta direktorei Ivetai Elksnei un 2026. gada 20. maijā saņēma atbildes uz tiem.

Izvērtējot iesniegumu, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

konstatē:

[1] Par ombuda kompetenci attiecībā uz Iesniegumā minēto.

Nemot vērā SEPLPL 18. panta pirmajā daļā ombudam noteikto kompetenci pārraudzīt sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu sniegto pakalpojumu atbilstību SEPLPL 1. pantā noteiktajam mērķim un 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, kas izvērsti LSM pašregulējošajos dokumentos – VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Redakcionālajās vadlīnijās¹ (turpmāk – LSM Redakcionālās vadlīnijas) un VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” Rīcības un ētikas kodeksā² – ombuda funkcijās ir pārraudzīt un sniegt savus atzinumus par to, vai LSM satura vienību (raidījumu, sižetu, rakstu) saturā un to veidošanas laikā veiktās žurnālistiskās darbības un pieņemtie redakcionālie lēmumi atbilst profesionālās darbības principiem un ētikas prasībām.

Ievērojot minēto, ombuda iespējās ir sniegt atzinumu par Sižeta un Raksta un to veidošanas apstākļu atbilstību šādām LSM pašregulējošajām prasībām:

- 1) LSM Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā “LSM darbības profesionālie principi” noteiktajam LSM darbības profesionālajam principam **Objektivitāte**:

LSM satura izklāstā balstās uz faktiem, izmanto informāciju, kas palīdz saprast kontekstu, un gādā, lai izskan tematam, žanram vai raidījuma formātam būtiskie argumenti un viedokļi.

Nav pieļaujama tendenciozitāte satura izklāstā, ziņu vai materiāla izkārtojumā, balss intonācijā vai vārdu izvēlē.

- 2) LSM Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā “LSM darbības profesionālie principi” noteiktajam LSM darbības profesionālajam principam **Faktu nošķiršana no viedokļiem**:

Ziņās izmantotajiem faktiem jābūt skaidri un saprotami nošķirti no komentāriem un viedokļiem.

- 3) LSM Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā “LSM darbības profesionālie principi” noteiktajam LSM darbības profesionālajam principam **Viedokļu daudzveidība**:

Veidojot saturu par kādu konkrētu tematu, tajā iekļaujami tematam nozīmīgi, atbilstoši un kompetenti viedokļi. Ja materiāla publicēšanas brīdī kāds būtisks viedoklis nav pieejams, tas auditorijai jāpaziņo un, ja iespējams, jāatspoguļo vēlāk.

- 4) LSM Redakcionālo vadlīniju 2.7. punkta “Īpaši temati un problēmas” sadaļā

¹ Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://www.seplp.lv/lv/media/509/download?attachment>.

² Skat. izmantojot tīmekļa vietnes saiti: <https://www.seplp.lv/lv/redakcionalas-vadlinijas-etikas-kodekss-un-citi-padomes-lemumi>.

“Kriminālnotikumu un traģisku negadījumu atspoguļojums” noteiktajam:

Ziņojot par kriminālnotikumiem, iespējamiem noziegumiem, ierosinātajiem kriminālprocesiem un tiesvedībām, LSM žurnālists ievēro nevainīguma prezumpciju. Cilvēks uzskatāms par vainīgu nozieguma izdarīšanā tikai pēc galīgās tiesu instances spēkā esoša sprieduma.

LSM publicē noziegumos aizdomās turēto vai apsūdzēto vārdus, ja tās ir publiskas personas vai nonākušas tiesībsargu uzmanības lokā saistībā ar iespējamiem likumpārkāpumiem publiskajā sektorā, kā arī rada draudus sabiedrības drošībai.

[2] Par Latvijas Televīzijas Ziņu dienesta direktores sniegtajām atbildēm uz ombuda jautājumiem.

Uz ombuda 2026. gada 11. maijā rakstiski uzdotajiem jautājumiem Latvijas Televīzijas Ziņu dienesta direktore Iveta Elksne sniedza šādas atbildes [visi izcēlumi atbilžu tekstā mani – E.A.]:

1) kādi redakcionālie apsvērumi noteica lēmumu veidot Sižetu un publicēt Rakstu?

Notikums iepriekš bija izraisījis plašu rezonansi un notikuma izmeklēšana bija noslēgusies ar prokuratūras lēmumu apsūdzēt četras personas un lietu nodot tiesai.

2) kāda informācija tika izmantota abu šo satura vienību veidošanas procesā un kas ir tās avoti?

Sižetā runāja Austrumzemgales prokuratūras prokurore Ilze Saveljeva, Bauskas novada pašvaldības policijas priekšnieks Egīls Gailis. Tāpat tika izstāstīta notikuma vēsture, tostarp E. Gaiļa sacītais drīz pēc notikuma.

3) kāpēc abās satura vienībās netika izklāstīti visu aprakstītajā notikumā iesaistīto pušu viedokļi?

Apsūdzēti ir 4 cilvēki. Pašvaldības policijas priekšnieks Egīls Gailis tika uzklausīts. Viņš sacīja, ka nepiekrīt prokuratūras lēmumam un plašāk atsakās komentēt. Šis fakts ir arī sižeta tekstā. Pārējo trīs apsūdzēto vārdus mēs nezinām, līdz ar to arī viņu vārdi sižetā netika minēti. Līdz ar to viedokli pajautāt nebija iespējams. Tomēr jāuzsver, ka tā nav ierasta prakse, ka pilnīgi visiem apsūdzētajiem tiek prasīts viedoklis, parasti to jautā, galvenajam apsūdzētajam, kas arī tika izdarīts. Papildus tam norādām, ka žurnālistiem ir tiesības prasīt viedokli arī citā laikā, piemēram, tiesas procesa laikā, taču tas vēl nav sācies. Papildus norādām, ja apsūdzētie vēlas sevi identificēt un paust savu viedokli par apsūdzību, viņi var vērsties redakcijā.

Papildus norādām, ka saskaņā ar tiesu praksi normatīvajos aktos noteiktā prasība par viedokļu

daudzveidības nodrošināšanu neuzliek elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim pienākumu to nodrošināt viena sižeta ietvaros (skatīt 24.03.2014. Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama spriedumu lietā Nr. 142311612).

[3] Par Prokuratūras paziņojuma, Raksta un Sižeta saturu.

1) par Prokuratūras paziņojuma saturu;

Prokuratūras mājaslapā 2026. gada 6. maijā tika publicēta šāda informācija:

Krimināllieta par trīs suņu nošaušanu Brunavas pagastā nodota tiesai.

2026. gada 28. aprīlī Austrumzemgales prokuratūras prokurore Zemgales rajona tiesai **nodeva krimināllietu** [izcēlums mans – E.A.] par Bauskas novada Brunavas pagastā 2025. gada oktobrī notikušo trīs suņu nošaušanu. [turpmākajā Prokuratūras paziņojumā tiek izcelts teksts, kas burtiski – bez redakcionālām izmaiņām – tiek atveidots Rakstā – E.A.]

Krimināllietā apsūdzētas četras personas – bijušais Bauskas novada pašvaldības policijas priekšnieks, divi pašvaldības policijas darbinieki un mednieks.

Bijušajam Bauskas novada pašvaldības policijas priekšniekam apsūdzība celta par valsts amatpersonas izdarītām tīšām darbībām, kas acīmredzami pārsniedza valsts amatpersonai ar likumu un uzliktu uzdevumu piešķirto tiesību un pilnvaru robežas un kas radīja būtisku kaitējumu. Pašvaldības policijas darbinieki apsūdzēti par to, ka nepildīja valsts amatpersonas pienākumus, tas ir, aiz nolaidības neizdarīja darbības, kuras valsts amatpersonai pēc likuma un uzlikta uzdevuma jāizdara, ar to radot būtisku kaitējumu, savukārt mednieks apsūdzēts par cietsirdīgu izturēšanos pret dzīvniekiem, kā rezultātā tie gāja bojā.

2025. gada 10. oktobrī saistībā ar saņemto informāciju par to, ka kādā īpašumā Bauskas novada Brunavas pagastā (turpmāk – īpašumā) iekļīduši agresīvi klaiņojoši suņi, notikuma vietā ieradās divi Bauskas novada pašvaldības policijas darbinieki. Īpašuma teritorijā viņi konstatēja trīs suņus un Bauskas novada pašvaldības policijas Operatīvā vadības centra dežurantei sniedza subjektīvu vērtējumu par suņu agresivitāti un bīstamību, pēc kā saņēma informāciju, ka uz notikuma vietu ir izsaukts mednieks un klaiņojošu dzīvnieku izķeršanas pakalpojuma sniedzēja darbinieki.

Bauskas novada pašvaldības policijas priekšnieks no Bauskas novada pašvaldības policijas Operatīvā vadības centra dežurantes saņēma informāciju, ka kādā īpašumā atrodas divi agresīvi klaiņojoši suņi. Saņemot šo informāciju, viņš, personīgi nepārliedzinoties par tās atbilstību faktiskajiem apstākļiem un acīmredzami pārkāpjot viņam amata aprakstā un Ministru kabineta

noteikumos piešķirtās tiesības un pilnvaras, kā arī pārkāpjot Bauskas novada domes saistošajos noteikumos noteikto, ka klaiņojošu mājas dzīvnieku izķeršanu pašvaldības administratīvajā teritorijā nodrošina pašvaldības izvēlēts pakalpojuma sniedzējs, ar kuru tā ir noslēgusi līgumu, pieņēma lēmumu suņus nogalināt un, lai to izdarītu, uz notikuma vietu uzaicināt mednieku ar šaujameroci. Sākotnēji no medību kolektīva vadītāja tika saņemts atteikums, taču pēc atkārtota pašvaldības policijas priekšnieka pieprasījuma, izpildot viņa prettiesisko prasību, mednieku kolektīva vadītājs medību kolektīva sarakstes grupā lietotnē "WhatsApp" ievietoja ziņu ar lūgumu atsaukties mednieku, kuram ir iespēja ierasties īpašumā, lai pašvaldības policijas uzdevumā nogalinātu tur esošos suņus. Aicinājumam atsaucās mednieks, kurš 2025. gada 10. oktobra pēcpusdienā ieradās īpašumā un, apzinoties kaitīgo seku iestāšanās iespēju, proti, ka viņa darbību rezultātā suņi var aiziet bojā, bez pamatota iemesla, nepastāvot viņa vai citu personu veselības un dzīvības apdraudējumam, nelikumīgi nogalināja trīs Modrim Konovalovam piederošos suņus.

Kad īpašumā ieradās mednieks, pašvaldības policisti, apzinoties, ka viņš ir ieradies, lai suņus nogalinātu, un apzinoties, ka šie suņi konkrētajā brīdī neuzbrūk un neapdraud ne īpašumā esošos cilvēkus, ne īpašumu, aiz nolaidības neveica nekādas darbības, lai novērstu noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, proti, nelikumīgu suņu nogalināšanu. Tostarp pašvaldības policisti, nesagaidot ierodamies klaiņojošu dzīvnieku izķeršanas pakalpojuma sniedzēja pārstāvjus, lai tie veiktu normatīvajos aktos paredzētās darbības šo suņu noķeršanai, identificēšanai un nepieciešamības gadījumā nogādāšanai dzīvnieku patversmē, neizpildīja viņiem amata aprakstā noteiktos pienākumus uzturēt sabiedrisko kārtību Bauskas novada administratīvajā teritorijā un kontrolēt Bauskas novada pašvaldības domes pieņemto saistošo noteikumu izpildi.

Prokuratūra norāda, ka neviena persona netiek uzskatīta par vainīgu, kamēr tās vaina noziedzīga nodarījuma izdarīšanā netiek konstatēta Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Izvērtējot Prokuratūras paziņojumu, ombuds konstatē, ka tā priekšmets ir apsūdzības celšanas fakts jeb, precīzāk izsakoties, Prokuratūras lēmums par apsūdzības celšanu un krimināllietas nodošanu tiesai. Ir jāņem vērā, ka lēmums par apsūdzības celšanu ir kriminālprocesa dokuments, kuru pieņem prokurors, ja uzskata, ka ir savākti pietiekami pierādījumi par personu vainu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Lēmumā definē apsūdzības būtību, juridisko kvalifikāciju un tas ir pamats lietas nodošanai tiesai, vienlaikus norādot uz izmeklēšanas pabeigšanu. Lēmums par apsūdzības celšanu Latvijā tiek regulēts Kriminālprocesa likuma 405. pantā (apsūdzības celšana),

un ir pamats personas saukšanai pie kriminālatbildības. Lēmums nav pārsūdzams, bet par tā pamatotību lemj tiesa.

Tādējādi ir jākonstatē, ka, lai gan plašākā nozīmē *apsūdzēšana* kā deklaratīva runas darbība³ šķietami izsaka *apsūdzētāja* “viedokli” (interpretāciju) par kādu personu rīcības nepieņemamību, tomēr Prokuratūras *lēmums par apsūdzības celšanu* juridiskā tvērumā nav uzskatāms par apsūdzības cēlāja *viedokli* kā subjektīvu kādu personu, lietas vai notikuma interpretāciju un vērtējumu, personiskas attieksmes emocionālu izteikumu, bet gan tas ir kriminālprocesa dokuments (deklaratīvs akts), kurā ir noformulēta konkrēta apsūdzība. Tādējādi Prokuratūras apsūdzība nav skatāma kā pieņēmumu jeb minējumu izteikšana, bet gan kā faktisku apstākļu apgalvošana, kuru patiesuma apstiprināšana vai noliegšana ir tiesas kompetencē.

Ņemot vērā to, ka ombudam nav pamata uzskatīt, ka konkrētais lēmums par apsūdzības celšanu varētu nebūt noticis fakts, tad šī fakta izklāsts Prokuratūras paziņojumā ir uzskatāms par faktisku apstākļu aprakstu, kura patiesums ir noskaidrojams empīriskas verifikācijas kārtībā. Tādējādi ombuds nekonstatē Prokuratūras paziņojumā Prokuratūras *viedokļa* paušanu par apsūdzētajām personām, lietu un notikumiem kā subjektīvu šo personu, lietas un notikumu vērtējumu un attieksmes paušanu pret personām, lietu un notikumiem.

2) par Raksta saturu;

2026. gada 6. maijā publicētais Raksts lielākajā tā teksta daļā ir identisks Prokuratūras paziņojumā paustajam. Prokuratūras paziņojuma teksts Rakstā ir papildināts ar šādu informāciju [visi izcēlumi citētajā Raksta tekstā mani – E.A.]:

a. Raksta virsrakstu;

Izmeklēšana: Lēmumu nogalināt «Modra olu» saimnieka suņus pieņēma pašvaldības policijas priekšnieks.

b. Rakstu ievadošo rindkopu;

Par trīs suņu nošaušanu Bauskas novada Brunavas pagastā tiesās četrus cilvēkus – lieta aprīļa

³ Ir jāņem vērā, ka *deklaratīvu runas darbību* (piemēram, *pasludināšana, izsludināšana, pieteikšana, deklarēšana, sprieduma pasludināšana, nosaukuma piešķiršana, atklāšana vai slēgšana, laulības noslēgšana vai šķiršana*, un arī *apsaukšana*, un vēl daudzas citas) raksturo tās veicēja (deklarētāja) trīs pretenzijas: 1) pretenzija ar šīs runas darbības palīdzību izmainīt kādu situāciju (piemēram, konstruēt jaunu sociālo situāciju, t.sk. arī izmaiņas sociālās situācijas klasifikācijā); 2) pretenzijas uz tiesībām (savu tiesību apgalvojums) šādas izmaiņas situācijā veikt; un 3) pretenzijas uz apgalvotās (jaunās) sociālās situācijas *realitāti* – kā tās objektivitāti. Ja kāda no pretenzijām atklājas kā nepamatota, tad runas darbība ir uzskatāma par neizdevušos un tās izteiktā deklarācija – par spēkā neesošu. Cita starpā tas nozīmē arī to, ka deklaratīvas runas saturs nav uztverams vienīgi kā runas veicēja *viedokļa* izteikums, bet gan kā pretenzijas uz apgalvotā propozicionālā satura *patiesumu*, ar visām no tā izrietošajām konsekvencēm apgalvojuma izteicēja atbildības jomā.

izskaņā nodota Zemgales rajona tiesai. Lēmumu par suņu nošaušanu pieņēmis pašvaldības policijas priekšnieks, **tā secināts izmeklēšanā** – iepriekš gan to policija [noliedza](#). Pērn oktobrī tika nošauti trīs "Modra olu" saimnieka suņi

c. Rindkopu, kas veltīta bijušā Bauskas novada policijas priekšnieka komentāriem;

Dienu pēc suņu nošaušanas pašvaldības policijas priekšnieks Egīls Gailis skaidroja, ka suņi medījuma, proti, noplosītās stirnas dēļ kļuva nekontrolējami, **tāpēc tika pieņemts lēmums viņus neitralizēt**. Gailis 2025. gada oktobrī sacīja: "**Mēs nepieņemam lēmumu nogalināt, vai nenogalināt dzīvniekus. Mēs nevaram dot šādas vai tāda veida pavēles. Mednieki mums nekādā veidā nepakļaujas. Tas, ka mēs aicinājām viņus uz turieni izbraukt un izvērtēt situāciju – tas ir viens, turklāt viņi tur bija pirmie. Viņus jau sauca saimniece un tikai pēc tam mūs.**"

Savukārt trešdien, 6. maijā, sazvānīts, Egīls Gailis atteicās komentēt celto apsūdzību.

Latvijas Televīzija: Prokuratūra diezgan skaidri šobrīd norāda, ceļot [uzturot] apsūdzības un virzot lietu tālāk uz tiesu, ka **jūs esot bijis tas, kurš pieņēma lēmumu nošaut suņus. Vai jūs tam piekrītat?**

Gailis: *Nebūs komentāri, es teicu. **Nepiekrītu, protams, bet nebūs komentāru.***

d. Austrumzemgales prokuratūras prokurores Ilzes Saveljevas sniegto komentāru;

Vaicāta, vai suņi bija agresīvi, Austrumzemgales prokuratūras prokurore Ilze Saveljeva sacīja: "**Manuprāt, suņu agresivitātes izvērtēšana nav ne pašvaldības policijas, ne arī prokuratūras kompetencē, līdz ar to uz šo jautājumu es atturēšos atbildēt.**"

Suņi bija četrus gadus, deviņus mēnešus un četrus mēnešus veci. Procesā par cietušo atzīts Modris Konovalovs, kurš notikušo atteicies komentēt. Bijušajam Bauskas novada pašvaldības policijas priekšniekam apsūdzība celta par valsts amatpersonas izdarītām tīšām darbībām, kas acīmredzami pārsniedza viņa pilnvaras un radīja būtisku kaitējumu. Pārējie policijas darbinieki apsūdzēti amatpersonas pienākumu nepildīšanā, ar to radot būtisku kaitējumu. Savukārt mednieku apsūdz par cietsirdīgu izturēšanos pret dzīvniekiem.

e. Konteksta informāciju raksta noslēgumā.

Bauskas novada Brunavas pagastā 10. oktobrī kādā īpašumā bija ieklīduši, kā norāda pašvaldībā, agresīvi suņi. Vēl nesagaidot Dzīvnieku glābšanas dienestu, mednieks mājdzīvniekus nošāva.

Pašvaldības policijā tika ierosinātas divas administratīvā pārkāpuma lietas – saistībā ar stirnas

nonāvēšanu, ko izdarīja suņi, kā arī par to, ka tika pieļauta suņu klaiņošana.

13. oktobrī ar pašvaldības izpilddirektora rīkojumu pašvaldības policijas priekšniekam Egīlam Gailim tika uzdots sniegt paskaidrojumu par rīcību notikumā, kā arī pieprasīt papildu paskaidrojumus no notikumā iesaistītajiem pašvaldības policistiem. Pret trīs pašvaldības policijas darbiniekiem sāka dienesta pārbaudi.

Dienesta pārbaudes laikā no amata atbrīvoja pašvaldības policijas priekšnieku Gaili, jo "atklātie pārkāpumi bijuši pietiekami smagi", skaidroja pašvaldībā. Vēl diviem novada pašvaldības policijas darbiniekiem piemēroti disciplinārsodi, kuru būtību un apmēru pašvaldība neizpauž.

Valsts policija sāka kriminālprocesu par noziedzīgiem nodarījumiem pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību, kā arī sākts kriminālprocess pret suņu šāvēju par cietsirdīgu izturēšanos pret dzīvniekiem.

Jākonstatē, ka par Rakstā sniegtās Prokuratūras paziņojumu papildinošās informācijas avotu ir uzskatāma Sižeta saturā iekļautā informācija.

3) Par Sižeta iekļautā teksta saturu.

Linda Spundiņa [00:00-00:24]:

Pagājušā gada 10. oktobrī kādā zemnieku saimniecībā Bauskas novada Brunavas pagastā ieklīda trīs suņi. Pēc saņemtā izsaukuma, ka suņi ir agresīvi, notikuma vietā ieradās divi Bauskas pašvaldības policijas darbinieki, kas policijas operatīvā vadības centra dežurantei sniedza savu subjektīvo vērtējumu par mājdzīvnieku agresivitāti un bīstamību, uzskata prokurore. [Prokuratūras paziņojumā iekļautās informācijas pārstāsts – E.A.]

Ilze Saveļjeva [00:25-00:42]:

*Tālāk šo informāciju nodeva jau Bauskas novada pašvaldības policijas priekšniekam. Bauskas novada pašvaldības policijas priekšnieks, personīgi nepārliecinoties par šo situāciju, nolēma situācijas risināšanai piesaistīt medniekus. **Nolēma, ka šie suņi ir jānošauj.** [Video intervija ar prokurori, izcēlums mans – E.A.]*

Linda Spundiņa [00:42-01:24]:

Izmeklētāji noskaidrojuši, ka pašvaldības policijas priekšnieks, atrodoties iecirknī, uz notikuma vietu aicināja mednieku ar šaujameroci. Sākotnēji no medību kolektīva vadītāja esot saņemts atteikums, taču pēc atkārtota policijas priekšnieka pieprasījuma mednieku "WhatsApp" grupas sarakstē pieteicās šāvējs, kurš ieradās īpašumā.

Jānorāda, ka vienlaikus uz īpašumu bija izsaukts arī dzīvnieku glābšanas dienests, kura uzdevums

*ir ķert klaiņojošus dzīvniekus. **Prokurori uzskata, ka bez pamatota iemesla, nepastāvot cilvēku veselības un dzīvības apdraudējumam, mednieks nelikumīgi nogalināja suņus.*** [Prokuratūras paziņojumā iekļautās informācijas pārstāsts, izcēlums mans – E.A.]

Vai suņi bija agresīvi? Vai to ir izdevies noskaidrot? Vai tā bija tikai versija no pašvaldības policijas darbiniekiem?

Ilze Saveļjeva [01:25-01:41]:

*Manuprāt, **suņu agresivitātes izvērtēšana nav ne pašvaldības policijas, ne arī prokuratūras kompetencē.** Līdz ar to uz šo jautājumu es atturēšos atbildēt.* [Video intervija ar prokurori, izcēlums mans – E.A.]

Linda Spundiņa [01:42-02:22]:

*Krimināllietā kopumā apsūdzētas četras personas: bijušais Bauskas novada pašvaldības policijas priekšnieks – par valsts amatpersonas izdarītām tīšām darbībām, kas acīmredzami pārsniedz viņa pilnvaras un radīja būtisku kaitējumu; Bauskas pašvaldības **policijas inspektors un vecākā inspektore** apsūdzēti dienesta pilnvaru nepildīšanā, ar to radot būtisku kaitējumu. Savukārt mednieku apsūdz par cietsirdīgu izturēšanos pret dzīvniekiem.* [ar izceltajiem konkretizējumiem pārstāstīta Prokuratūras paziņojumā iekļautā informācija, izcēlums mans – E.A.]

Dienu pēc suņu nošaušanas pašvaldības policijas priekšnieks Egils Gailis skaidroja, ka suņi, medījuma, proti, noplosītas stirnas dēļ, kļuva nekontrolējami, tāpēc tika pieņemts lēmums viņus neitralizēt.

Šo lēmumu tad pieņēma pašvaldības policija?

Egils Gailis [02:22-02:32]:

***Mēs nepieņemam lēmumu nogalināt vai nenogalināt dzīvniekus.** Mēs nevaram dot tādas vai šādas pavēles. Pirmkārt, mednieki mums vispār nekādā veidā nepakļaujas.* [fragments no 2025. gada 10. oktobrī publicētajam rakstam “Policija sāk kriminālprocesu saistībā ar “Modra olu” saimnieka trīs suņu nošaušanu” pievienotajā video sižetā klausāmajai intervijai ar bijušo Bauskas novada pašvaldības policijas priekšnieku, izcēlums mans – E.A.];

Linda Spundiņa [02:33-02:47]:

Savukārt šodien sazvānīts Egils Gailis atteicās komentēt celto apsūdzību.

***Prokuratūra diezgan skaidri šobrīd norāda, ceļot apsūdzības un virzot lietu tālāk uz tiesu, ka jūs esot bijis tas, kurš pieņēma lēmumu nošaut suņus.** Vai jūs tam piekrītat?*

Egils Gailis [02:48-02:52]:

Nebūs komentāra.** Es teicu. Nepiekrītu, protams, bet **nebūs komentāra. [aktuālā intervija ar bijušo

Bauskas novada pašvaldības policijas priekšnieku Sižeta sagatavošanas procesā, izcēlumi mani – E.A.]

Linda Spundiņa [02:52-03:17]:

Procesā par cietušo atzīts Modris Konovalovs. Viņa suņi bija četrus gadus, deviņus mēnešus un četrus mēnešus veci.

Saimnieks notikušo atteicās komentēt.

Jāatgādina, ka Bauskas novada pašvaldība dienesta pārbaudes laikā no amata atbrīvoja pašvaldības policijas priekšnieku Gaili. Savukārt pašvaldības policisti savus amata pienākumus vairs nevar pildīt, ceļot apsūdzības pagājušā gada nogalē, sacīja Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes priekšnieks. [2025. gada 15. oktobrī publicētajā rakstā “Suņu nošaušana Bauskas novadā: Uz laiku atstādina pašvaldības policijas priekšnieku” jau publiskotā informācija].

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

secina:

[4] Par Sižeta un Raksta objektivitāti un faktu nošķiršanu no viedokļiem.

Abas LSM satura vienības – Sižets un Raksts – ir klasificējamās kā **ziņas**, saprotot ar to kāda notikuma aprakstu, kas auditorijai sniedz atbildes uz jautājumiem – *kas, kur, kad*. Ziņa kā aprakstošs vēstījums par kādu notikumu apgalvo šī notikuma realitāti (ka tas tiešām ir noticis). Šāds aprakstošs vēstījums izsaka noteiktus faktus, kuru patiesuma vērtība ir nosakāma atbilstības kārtībā – vai realitātē ir konstatējams (empīriski pierādāms) tas notikums, uz kura aprakstu izteikums pretendē.

Abu satura vienību primārais priekšmets ir **fakti**, ka Prokuratūra ir cēlusi apsūdzības bijušajam Bauskas novada pašvaldības policijas priekšniekam, diviem pašvaldības policijas darbiniekiem un medniekam par noziedzīgu nodarījumu veikšanu, kuri minēti Prokuratūras paziņojumā un tas, ka Prokuratūra ir nodevusi krimināllietu Zemgales rajona tiesai, jo Prokuratūras paziņojums primāri ir par lietas nodošanu tiesai, bet, protams, lietu nodot tiesai bez apsūdzības celšanas nav iespējams.

Ņemot vērā, ka informācija par apsūdzības celšanu un krimināllietas nodošanu tiesai tiek paziņota Prokuratūras paziņojumā, ir jāsecina, ka abu LSM satura vienību sniegtā informācija ir uzskatāma par patiesu, jo tā reprezentē realitātē konstatējamu faktu par Prokuratūras pieņemtajiem lēmumiem.

Jāņem vērā, ka faktu izteikšanai kādus notikumus aprakstošā vēstījumā tiek veidoti spriedumi, kas identificē, klasificē (kopsavelkot – predicē) notikumu. Predicējošu spriedumu veidošanā, savukārt, tiek izmantoti notikumu identificējoši, klasificējoši un raksturojoši vārdi, kuru izvēle norāda jau uz noteiktu sprieduma izsacītāju interpretāciju šim notikumam. Ņemot vērā, ka žurnālistiskajā valodas lietojumā vārdi tiek lietoti to vispārpieņemtajās nozīmēs, un šis valodas lietojums nav ar to terminoloģisko precizitāti, kas raksturo, piemēram, zinātnisko un juridisko valodas lietojumu, žurnālistiskā ziņā ir svarīgi ievērot maksimāli iespējamo precizitāti un objektivitāti vārdu izvēlē un secīgi – notikumu izklāstā, lai izvēlētie apzīmējumi un secīgi – faktu izteikumi – nebūtu tendenciozi, lai ziņa kā faktu konstatācija nepārvērstos viedokļa izteikumā – subjektīvā vērtējumā vai personiskas attieksmes paušanā notikušajam. Šādā nozīmē abās satura vienībās ombuds konstatēja precīzu Prokuratūras paziņojuma teksta atveidi (reprodukciju). Ne Sižets, ne Raksts nesatur ziņas veidotāju vērtējumu Prokuratūras paziņojumam. Jāsecina, ka Sižetā un Rakstā netiek pausts ziņas veidotāju subjektīvais viedoklis par apsūdzības celšanas faktu.

Lai paskaidrotu primāro ziņas priekšmetu – Prokuratūras lēmumu – abās satura vienībās ir sniegta kontekstuāla informācija par notikušo Brunavas pagastā pagājušā gada oktobrī un turpmāko notikumu attīstību. Šīs kontekstuālās informācijas pamatā ir šī atzinuma sākumā norādītās septiņas LSM satura vienības, kas 2026. gada 6. maijā publicētajās satura vienībās ir papildinātas ar Austrumzemgales prokuratūras prokurores Ilzes Saveļjevas teikto, kā arī ar informāciju, ka bijušais Bauskas novada pašvaldības policijas priekšnieks ir atteicies komentēt Prokuratūras lēmumu, un informāciju, ka no komentāru sniegšanas ir atteicies arī šajā lietā cietušais – suņu saimnieks Modris Konovalovs. Kā norādīts Latvijas Televīzijas Ziņu dienesta direktores sniegtajās atbildēs uz ombuda jautājumiem: *Pārējo trīs apsūdzēto vārdus mēs nezinām, līdz ar to arī viņu vārdi sižetā netika minēti. Līdz ar to viedokli pajautāt nebija iespējams.*

Tādējādi ir jākonstatē, ka abu satura vienību primārais vēstījuma priekšmets – apsūdzību celšana un krimināllietas nodošana tiesai – ir atspoguļots maksimāli objektīvi un precīzi, bet domstarpības var radīt vienīgi pagājušajā gada oktobrī notikušā izklāsts LSM saturā kā abu satura vienību sekundārais (kontekstuālais) priekšmets.

Sižetā un Rakstā šī konteksta izklāsts pamatā balstās Prokuratūras paziņojumā ietvertajā informācijā, papildinot to ar informāciju no pagājušā gada publikācijām un aktuālajām intervijām ar prokurori un nu jau bijušo Bauskas novada pašvaldības policijas priekšnieku. Ņemot vērā, ka Prokuratūras paziņojumā minētie pagājušā gada oktobrī Brunavas pagastā notikušā apstākļi pamato apsūdzību celšanu un krimināllietas nodošanu tiesai, to apraksts Prokuratūras paziņojumā nav uzskatāms par subjektīvu Prokuratūras viedokļa paušanu, bet gan par objektīviem, faktos

balstītiem argumentiem, kas pamato lēmumu par apsūdzības celšanu un krimināllietas nodošanu tiesai. Savukārt tiesas kompetencē būs vērtēt, vai Prokuratūras sniegtie pierādījumi un apsvērumi krimināllietā ir pamatoti un pietiekami, lai atzītu apsūdzētās personas par vainīgām tām inkriminētajos noziedzīgajos nodarījumos. Šajā vērtējumā tiesa ņems vērā arī apsūdzēto personu, cietušās personas un citu lietā pieaicināto personu redzējumus par pagājušā gada oktobrī Brunavas pagastā notikušo. Lai arī šo personu redzējumi var atšķirties no Prokuratūras apsūdzībā iekļautās argumentācijas, tas nav pamats, lai tamdēļ Prokuratūras lēmumu par apsūdzības celšanu un tajā norādīto argumentāciju uzskatītu vienīgi par Prokuratūras viedokli kā subjektīvas attieksmes paušanu pret notikušo un tajā iesaistītajām personām. Kā tika jau norādīts šī atzinuma trešajā daļā, Prokuratūras lēmums kā deklaratīvs akts nav uzskatāms par subjektīva viedokļa paušanu (bez pretenzijām uz apgalvotā satura patiesumu), bet gan ar to tiek izteiktas atklātas pretenzijas uz apgalvotā satura patiesumu, ar visām no tā izrietošajām konsekvencēm atbildības uzņemšanās jomā.

[5] Par viedokļu daudzveidības prasības nodrošināšanu Rakstā un Sižetā.

Viedokļu daudzveidības prasība LSM saturā attiecas uz tajā iekļautajiem *viedokļiem* – subjektīvām notikumu interpretācijām, vērtējumiem un attieksmes paušanu pret tiem. Ņemot vērā, ka viedokļu patiesuma vērtība nav nosakāma atbilstības kārtībā, un to akceptējamības pamatā ir apsvērumi par izteikto uzskatu, vērtējumu, nostāju, pozīciju jēgpilnumu, proti, par to *saprotamību*, *pareizumu* un *ticamību*, ir nepieciešams, lai LSM saturā par kādu konkrētu tematu būtu reprezentēti dažādi tematam nozīmīgi, atbilstoši un kompetenti viedokļi. Vienlaikus ir jāņem vērā, ka pilnīgu viedokļu daudzveidību nav iespējams realizēt viena atsevišķa sižeta vai ziņas ietvaros. Sabiedriski nozīmīgās tēmās viedokļu daudzveidībai ir jābūt reprezentētai LSM programmu un pakalpojumu kopumā.

Skatot Sižetā un Rakstā sniegto informāciju kopsakarā ar pagājušā gada oktobrī LSM programmās un pakalpojumos publiskoto informāciju (septiņas atzinuma ievadā norādītās LSM satura vienības), ir jāsecina, ka to pamatā esošais notikums ir ticis iztirzāts vispusīgi, iekļaujot tajā visu iesaistīto pušu sniegto informāciju. Ombuda vērtējumā Sižetā un Rakstā nebija lietderīgi iekļaut visu šo 2025. gada oktobrī jau sniegto informāciju, jo abu satura vienību primārais priekšmets tomēr ir fakts par Prokuratūras lēmumiem, bet informācija par pagātnes notikumiem ir vienīgi plašāku kontekstu skaidrojošs papildinājums.

Viedokļu daudzveidības prasība nav attiecināma uz LSM saturā izteikto faktoloģisko informāciju, proti, tajā iekļautajiem faktu izteikumiem. Ja saturā iekļautā ziņa kā aprakstošs vēstījums par kādu

notikumu, kas apgalvo šī notikuma realitāti, satur tikai faktu konstatāciju (aprakstošus izteikums, kura patiesuma vērtība ir pārbaudāma atbilstības kārtībā), tad šāda daudzveidības prasība noteiktu, ka ziņā būtu jāiekļauj arī tajā izteiktā fakta noliegums. Konkrētajā gadījumā tas būtu apgalvojums, ka prokuratūra nav cēlusi apsūdzību un nosūtījusi lietu tiesai, vai ir cēlusi citu apsūdzību, vai ir cēlusi to citai personai. Šādi apgalvojumi konkrētajā situācijā būtu uzskatāmi par nepatiesiem, jo neatbilst faktiskajiem notikuma apstākļiem.

Viedokļu daudzveidības prasība būtu spēkā tad, ja abās satura vienībās blakus fakta konstatācijai par apsūdzības celšanu tiktu iekļauts arī redakcionāls šī fakta vērtējums, proti, šī notikuma *interpretācija* kā noteikts viedoklis par to. Ja ziņas veidotāji būtu ziņas saturā iekļāvuši savu viedokli par šo notikumu, tad nepieciešams būtu saturā iekļaut arī citu pušu – Prokuratūras, apsūdzēto un cietušo personu viedokļus. Ombuds nekonstatēja abās satura vienībās to veidotāju – žurnālistu – paustus viedokļus par notikušo. Savukārt, kā jau tika noteikts atzinuma konstatējošajā daļā, Prokuratūras lēmumi par apsūdzības celšanu un lietas nodošanu tiesai nav uzskatāmi par subjektīvu Prokuratūras viedokli, un šo lēmumu pamatotības izvērtējums būs tiesas kompetencē.

Abās satura vienībās ir konstatējami divi prokurores sniegtie apgalvojumi, kurus pirmšķietami var uztvert kā subjektīva vērtējuma, proti, viedokļa izteikumiem [izcēlumi citētajos tekstos mani – E.A.]:

- 1) *Tālāk šo informāciju nodeva jau Bauskas novada pašvaldības policijas priekšniekam. Bauskas novada pašvaldības policijas priekšnieks, personīgi nepārliedzinoties par šo situāciju, nolēma situācijas risināšanai piesaistīt medniekus. **Nolēma, ka šie suņi ir jānošauj.***

Citētais teksts ir uzskatāms par 2025. gada oktobra notikumu gaitas rekonstrukciju, par to faktisko apstākļu aprakstu, kas saskan ar Prokuratūras paziņojumā ietvertu notikumu izklāstu. Savukārt citātā izceltais teikums, ombuda vērtējumā, varētu būt daļa no bijušajam Bauskas novada pašvaldības policijas priekšniekam izvirzītās apsūdzības. Tiesai būs jāvērtē, kura persona ir pieņēmusi lēmumu par dzīvnieku nogalināšanu, un vai šis lēmums ir attaisnojams. Acīmredzot, šis jautājums būs tiesas diskusiju centrā, taču tas neļauj uzskatīt prokurores teikto par subjektīvu vērtējumu, jo tas ir balstīts Prokuratūras lēmumos.

- 2) ***Manuprāt, suņu agresivitātes izvērtēšana nav ne pašvaldības policijas, ne arī prokuratūras kompetencē. Līdz ar to uz šo jautājumu es atturēšos atbildēt.***

Šajā prokurores teiktajā izceltais iespraudums jeb modālvārds “manuprāt” šķietami informē, ka turpinājumā teiktais ir jāuztver kā runātāja subjektīva vērtējuma izteikums, kas liecina par tā

attieksmi pret teikto, proti, ka tiek izteikts viedoklis. Ombuds pieņem, ka arī jautājums par kompetento personu vai iestādi, kas spēj izvērtēt dzīvnieku agresivitāti būs tiesas diskusijas priekšmets. Prokurores teikto varētu uzskatīt par subjektīva viedokļa izteikumu tad, ja tas atšķirtos no Prokuratūras lēmumos minētā. Prokuratūras paziņojumā lasāmais izsaka Prokuratūras nostāju, ka pašvaldības policijas darbinieki un pieaicinātais mednieks nebija kompetenti noteikt suņu agresivitātes līmeni, ka būtu bijis nepieciešams sagaidīt kompetentus ekspertus. Līdz ar to šī nostāja ir Prokuratūras celtās apsūdzības daļa, un tādēļ nav uzskatāma par subjektīvu vērtējumu. Arī šīs nostājas pamatotības izvērtējums būs tiesas kompetencē. Ombuda ieskatā prokurore ir vēlējusies pateikt, ka dzīvnieku uzvedības izvērtējums nav prokuratūras kompetence, un par to būs jālemj tiesai, balstoties kompetento ekspertu tiesai sniegtajā vērtējumā.

[6] Par nevainīguma prezumpcijas ievērošanu Sižetā un Rakstā.

Nevainīguma prezumpcija jeb pieņēmums par nevainīgumu kā vispārējs tiesību princips un ētiska prasība nozīmē to, ka nav pieļaujama personas atzīšana par vainīgu likumpārkāpumos pirms galīgās tiesu instances sprieduma, proti, pirms vaina nav pierādīta. Taču pieņēmums par nevainīgumu neliedz žurnālistiem informēt sabiedrību par iespējamiem likumpārkāpumiem un uzsāktiem kriminālprocesiem vai to norises gaitu, īpaši gadījumos, kad tie ir izsaukuši plašu rezonansi un skar sabiedrības intereses, kā tas ir arī šajā gadījumā.

Nevainīguma prezumpcija nenozīmē arī to, ka bez atbilstoša tiesas sprieduma ne par vienas personas rīcību nedrīkstētu izteikt kritiskus vērtējumus. Šāds nevainīguma prezumpcijas traktējums ombuda vērtējumā būtu pārspīlēts, jo tādā gadījumā ne tikai mediju darbība, bet arī starppersonu komunikācija kļūst neiespējama, apdraudot vārda un izteiksmes brīvību kopumā. Katram ir tiesības paust savu viedokli arī tad, ja tas satur kritisku vērtējumu kādas personas rīcībai vai notikumam, un šādam kritiskam kādas personas rīcības vai notikuma vērtējumam nav nepieciešams atbilstošs tiesas spriedums, bet gan šādu vērtējumu izteikšanai noteicošas ir ētiskās prasības, lai kritizējošais viedoklis būtu pamatots ar faktiem, lai negatīvais vērtējums balstītos skaidros un atbilstošos vērtējuma kritērijos, kā arī, lai kritiskas attieksmes izpausmes balstītos vispārpieņemtos morāles principos un iekļautos ierastajās uzvedības (pieklājības) normās.

Lai izvērtētu, vai satura vienībās nav pārkāpta nevainīguma prezumpcija, ir nepieciešams rūpīgi analizēt plašu apstākļu kopumu, kas attiecas uz žurnālistikas satura kvalitāti un žurnālistikas paņēmieni izmantojumu, proti, ir jāņem vērā ne tikai Sižeta un Raksta burtiskais, aprakstošais saturs – *kas tiek teikts* –, bet arī abu satura vienību performatīvais, izpildījuma saturs – *kā tas tiek teikts?*

Vērtējot aprakstošo saturu, galvenā uzmanība ir pievēršama tam, vai aizdomās turētās personas par noziedzīga nodarījuma veikšanu netiek tiešā veidā prezumētas par vainīgām, savukārt performatīvā satura vērtējumā priekšplānā izvirzās jautājums, vai informācijas pasniegšanas veids, vārdu izvēle, lietoto izteiksmju intonācijas, publikācijās atklātais konteksts, izmantotās vizualizācijas, paustie vērtējumi un viedokļi netiešā veidā nerada iespaidu, ka aizdomās turētās personas tiek uzskatīta par vainīgām, ka to vaina tiek uzskatīta par pierādītu. Abu šo vēstījuma dimensiju apzināšanās un nevainīguma prezumpcijas skrupuloza ievērošana raksturo žurnālistiskā teksta profesionālo kvalitāti, kuru veido prasības sniegt objektīvu, precīzu, patiesu un faktos balstītu informāciju, iekļaut satura izklāstā pietiekamu plašākā konteksta skaidrojumu, atklāt žurnālista motivāciju, izvērtēt informācijas avotu uzticamību, nepieļaut tendenciozitāti izteiksmes intonācijās un vārdu izvēlē, paust neitrālus un godprātīgus vērtējumus, skaidri nodalot faktus no viedokļiem.

Izpētot Sižetu un Rakstu, ombuds secina, ka nevainīguma prezumpcija abās satura vienībās ir tikusi ievērota gan burtiski (vārdu, izteikumu tiešajās nozīmēs), gan performatīvi (nozīmēs, kas izpaužas runas darbībās). Sižetā un Rakstā nav izskanējusi informācija, ka personas, pret kurām Prokuratūra ir cēlusi apsūdzības, būtu atzītas vai būtu atzīstamas par vainīgām. Raksta noslēdzošajā daļā ir iekļauts Prokuratūras paziņojuma noslēdzošais teikums: *Prokuratūra norāda, ka neviena persona netiek uzskatīta par vainīgu, kamēr tās vaina noziedzīga nodarījuma izdarīšanā netiek konstatēta Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā.*

Abās satura vienībās izskan vienīgi Prokuratūras sniegtā informācija par to, ka ir pieņemts lēmums nodot tiesai šo lietu, kā arī šīs lietas apstākļu skaidrojums. Ombuds pieņem, ka šī Sižetā un Rakstā sniegtā informācija ir patiesa un faktiem atbilstoša. Tās izklāsts Sižetā vēl nenozīmē lietā apsūdzēto personu vainas atzīšanu inkriminētajos pārkāpumos. Turklāt sniegtais notikušā apraksts ļauj auditorijai uztvert arī tos diskutablos jautājumus, par kuriem būs jālemj tiesas diskusiju ietvarā.

Tādējādi, no vienas puses, pieņemumam, ka apsūdzētās personas nav vainīgas, ir jāveido kontrolējošs konteksts tam, kāda informācija žurnālistiskajā materiālā par viņām tiek sniegta, un kā šī informācija tiek sniegta, vienmēr paturot prātā iespēju, ka apsūdzētās personas var izrādīties nevainīgas. No otras puses, šāds pieņemums nenozīmē to, ka žurnālistiskajā materiālā būtu jāatzīst šo personu nevainīgums – lai gan iespējamais likumpārkāpums vēl nav pierādīts, tomēr tā iespējamība joprojām pastāv, kas ir noteicošais iemesls, kāpēc vispār tika veidotas satura vienības.

vērš uzmanību:

[7] Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot LSM Redakcionālo vadlīniju un Rīcības un ētikas kodeksa normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu LSM redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās. Nedz normatīvie akti, nedz LSM Redakcionālās vadlīnijas un Rīcības un ētikas kodekss nedod ombudam tiesības sniegt Iesniegumā minēto apstākļu juridisko izvērtējumu.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

atzīst:

[8] Ombuds neatzīst Sižeta un Raksta saturā, kā arī šo satura vienību veidošanas apstākļos LSM Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā noteikto LSM darbības profesionālo principu *Objektivitāte, Faktu nošķiršana no viedokļiem* un *Viedokļu daudzveidība* pārkāpumus.

Abas satura vienības ir veidotas ziņu žanrā, un tajās iekļautais ziņas priekšmets – Prokuratūras lēmums par apsūdzības celšanu un krimināllietas nodošanu tiesai – ir izklāstīts atbilstoši ziņas avotā – Prokuratūras paziņojumā – iekļautajai informācijai. Līdz ar to abās satura vienībās izklāstītā ziņa ir uzskatāma par precīzu, objektīvu un patiesu Prokuratūras sniegtās informācijas atainojumu, jo satura vienību uzdevums bija ziņot par faktu. Ombuds nekonstatēja tendenciozitāti ziņas satura izklāstā, ziņas un tā kontekstu skaidrojošās informācijas izvēlē, redakcionālā materiāla izkārtojumā, balss intonācijā un vārdu izvēlē. Ziņā izmantotā faktoloģiskā informācija ir skaidri nodalīta no ziņu papildinošajiem komentāriem.

Ziņas žanrs un konkrētās ziņas saturs neprasa attiecināt uz Sižetu un Rakstu viedokļu daudzveidības prasību, jo abās satura vienībās nav iekļauts to veidotāju redakcionālais viedoklis par notikušo. Prokurores teiktais intervijā ir uzskatāms par Prokuratūras lēmumu skaidrojumu, nevis par prokurores subjektīvā viedokļa un emocionālās attieksmes izteikumu. Prokuratūras lēmumi, savukārt, arī nav uzskatāmi par subjektīva viedokļa manifestāciju, bet gan par juridisku notikušā kvalifikāciju, par kuras pamatotību lems tiesa. Lai paplašinātu ziņas kontekstu, satura veidotāji jautāja par vienīgās publiski zināmās apsūdzētās personas vērtējumu prokuratūras lēmumiem, kā arī cietušās personas viedokli. Abas uzrunātās puses attiecās no iespējas skaidrot publiski savu attieksmi par Prokuratūras lēmumiem, par ko satura vienību auditorija tika atbilstoši informēta.

[9] Ombuds neatzīst Sižeta un Raksta saturā LSM Redakcionālo vadlīniju 2.7. punktā noteiktā nevainīguma prezumpcijas principa pārkāpumus.

Nevainīguma prezumpcija jeb pieņēmums par nevainīgumu nozīmē, ka nav pieļaujama personas atzīšana par vainīgu likumpārkāpumos, pirms vaina nav pierādīta, gan tajā, kas saturā tiešā veidā (burtiski) tiek teikts, gan arī satura izpildījumā – kā informācija tiek pasniegta, proti, lai arī netiešā veidā nerastos iespaids, ka personas vaina tiek uzskatīta par pierādītu pirms tiesas sprieduma. Ombuds atzīst, ka nevainīguma prezumpcija abās satura vienībās ir tikusi pienācīgi ievērota gan burtiski, gan performatīvi.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

(*paraksts*)*

Edmunds Apsalons

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU